

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАВОСУДДЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

д.ю.н., доцент К.Р. Добкіна

«29» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА
– ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ»

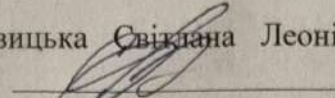
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

галузь знань: 08 «Право»

спеціальність: 081 «Право»

2022-2023 навчальний рік

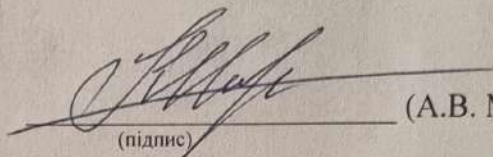
Робоча програма з дисципліни «Актуальні проблеми цивільного судочинства – практичні аспекти» для студентів рівня вищої освіти другий «Магістерській» за спеціальністю 081 «Право». Київ: ДУІТ, 2022, 19с.

Розробники: Савицька Світлана Леонідівна – доцент кафедри правосуддя; кандидат юридичних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри правосуддя

Протокол від «29» серпня 2022 року № 4

в.о. завідувача кафедри правосуддя
д.ю.н.

(підпис) (А.В. Матвійчук)

«29» серпня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 08 Право	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 081 Право	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Рівень вищої освіти перший «Магістр»	Лекції	
		18 год.	12
		Семінарські	
		14 год.	4
		Самостійна робота	
		58 год.	74
		Вид контролю: к/р, іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

- для денної форми навчання – 35% / 65%
- для заочної форми навчання -18% / 82%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного судочинства – практичні аспекти» є ознайомити здобувачів щодо основних проблем інститутів цивільного процесу у взаємодії між собою і з нормами цивільного, сімейного, житлового, земельного, трудового та інших галузей права для їх подальшого ефективного використання у майбутній роботі.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Актуальні проблеми цивільного судочинства – практичні аспекти» є: використати можливості навчального процесу для вивчення теорії і практики цивільного процесу, виробити у здобувачів навички самостійного пошуку, використання та аналізу нормативних актів, що регулюють цивільні процесуальні правовідносини.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- стан основних проблем науки цивільного процесуального права;
- сутність процесуальних категорій;
- функції судової влади в системі державної влади та форми їх здійснення;
- суть і значення цивільної процесуальної форми; джерела цивільного процесуального права та їх структуру;
- поняття й значення цивільних процесуальних правовідносин, їх місце у механізмі правового регулювання;
- правовий статус суду та учасників справи, їх процесуальні права та обов'язки: чинні норми цивільного процесуального права, зміст правових інститутів;
- практику застосування цивільного процесуального законодавства, перспективні та основні напрямки розвитку цивільного процесуального законодавства, його адаптації до міжнародних стандартів здійснення правосуддя у цивільних справах.

вміти:

- правильно тлумачити та застосовувати норми цивільного процесуального права;
- використовувати дані науки цивільного процесуального права для вирішення професійних завдань;
- оцінювати докази у цивільній справі;
- складати цивільно-процесуальні документи та ділову документацію;
- аргументувати власну точку зору та прийняте рішення при вирішенні професійних завдань.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність:	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері правоохоронної діяльності, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-2	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
	ЗК-3	Здатність до пошуку,

		оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-4	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК7	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК11	Здатність виявляти та вирішувати проблеми.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК-6	Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
	СК-7	Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
	СК-10	Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
	СК-13	Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
	СК20	Здатність вирішувати правові ситуації у сфері діяльності транспортних організацій, аналізувати й тлумачити норми діючого законодавства, правильно документувати результати.
Програмні результати навчання	ПРН 3	Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
	ПРН 8	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати

		інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
	ПРН 9	Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
	ПРН 13	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1 Проблеми та практичні аспекти цивільного судочинства.

Тема № 1. Сучасні тенденції розвитку цивільного процесуального права.

Поняття і специфічні риси предмету і методу цивільного процесуального права. Проблемні питання сутності і значення цивільної процесуальної форми. Стадії і провадження як поняття, що визначають структуру цивільного судочинства. Характеристика джерел цивільного процесуального права. Аналогія права та аналогія закону. Міжнародні договори і угоди як джерела цивільного процесуального права.

Тема №2. Проблемні питання реалізації принципів цивільного судочинства.

Поняття і значення принципів цивільного процесу як найважливіших гарантій здійснення правосуддя. Особливості системи принципів цивільного процесу: наукові підходи вчених-процесуалістів. Підстави класифікації принципів цивільного процесуального права: наукові підходи. Принцип верховенства права як основа цивільного судочинства. Проблемні питання реалізації принципів в сучасному цивільному судочинстві.

Тема № 3. Проблеми цивільної юрисдикції.

Теоретичні підходи до визначення судової юрисдикції. Види цивільної юрисдикції. Співвідношення поняття «цивільна юрисдикція» з суміжними поняттями. Проблеми визначення юрисдикції за окремими видами спорів.

Тема № 4. Проблема надання правничої допомоги в цивільному процесі

Цивільно-процесуальні особливості реалізації інституту правничої допомоги в цивільному судочинстві. Компенсація витрат на правничу допомогу в цивільному судочинстві. Проблеми відповідальності професійних представників у судовому процесі. Перспективи розвитку системи безоплатної правової допомоги в Україні.

Тема № 5. Актуальні питання інституту доказування в науці цивільного процесуального права.

Місце судового доказування в здійсненні цілей і завдань правосуддя. Проблемні питання поняття судового доказування в науці цивільного процесуального права. Особливості елементів структури судового доказування. Правова природа обов'язків по доказуванню в сучасному цивільному процесі: проблеми теорії і практики. Суб'єкти цивільного процесуального доказування. Поняття та ознаки судових доказів: нові підходи вчених процесуалістів. Висновок експерта як засіб доказування. Висновок експерта з правових питань в цивільному процесі.

Тема № 6. Актуальні проблеми позовного провадження.

Поняття позову як процесуального засобу судового захисту цивільного права в теорії науки цивільного процесуального права. Особливості загального та спрощеного позовного провадження.

Проблемні питання елементів позову. Тотожність позову. Спірні питання права на пред'явлення позову, передумови виникнення цього права і умови його належного здійснення. Поняття, критерії, межі і умови зміни позову. Суб'єкти права на зміну позову. Відмова від позову та визнання позову як реалізація диспозитивних прав сторонами в цивільному процесі.

Особливості права на судовий захист відповідача і процесуальні засоби його здійснення. Юридична природа мирової угоди. Порядок її укладення та визнання судом, і її правові наслідки. Зустрічний позов в цивільному процесі. Порядок забезпечення позову і його скасування.

Тема № 7. Складання процесуальних документів позовного провадження

Форма та зміст позовної заяви. Порядок визначення ціни позову. Розмір судового збору за позови майнового та немайнового характеру. Порядок оплати судового збору. Документи, що подаються до позовної заяви.

Інші заяви по суті: відзив, відповідь на відзив, заперечення, письмові пояснення третьої особи – вимоги до їх змісту та форми, порядок подачі.

Заяви з процесуальних питань – заяви, клопотання і заперечення. Загальні вимоги до їх форми і змісту

Тема № 8. Особливості перегляду рішень суду в цивільному судочинстві: питання теорії і практики

Теоретичні проблеми апеляційного оскарження рішень суду першої інстанції. Основні особливості сучасної моделі апеляційного провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції: проблемні питання. Загальна характеристика підстав для скасування судових рішень. Особливості апеляційного оскарження ухвал суду першої інстанції. Порядок підготовки апеляційної скарги та її подання.

Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду як касаційна інстанція в цивільних справах. Особливості права касаційного оскарження судових рішень суду першої і апеляційної інстанції, які набрали законної сили.

Особливості касаційного оскарження рішень особами які не брали участь у справі: актуальні питання. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції. Сутність та характеристика підстав щодо скасування судових рішень судом касаційної інстанції. Особливості підготовки касаційної скарги.

Підстави перегляду судових рішень у зв'язку з винятковими та нововиявленими обставинами.

Тема № 9. Проблеми міжнародного цивільного судочинства

Доктрина про міжнародний цивільний процес. Органи, що займаються захистом суб'єктивних цивільних прав, та принцип *lex fori*. Цивільні процесуальні норми у міжнародних договорах за участю України. Поняття, види та способи визначення міжнародної підсудності. Норми про підсудність спорів з "іноземним елементом" у міжнародних договорах.

Поняття визнання та виконання іноземних судових рішень на території України та коло рішень, які підлягають визнанню та виконанню.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма				заочна форма				
	всього	у тому числі			всього	у тому числі			
		л.	сем.	с.р.		л.	сем.	с.р.	
Модуль 1.									
Змістовий Модуль 1. Проблеми та практичні аспекти цивільного судочинства.									
Тема № 1. Сучасні тенденції розвитку цивільного процесуального права.	10	2	2	6	10	2	-	8	
Тема № 2. Проблемні питання реалізації принципів цивільного судочинства.	10	2	2	6	10	2	-	8	
Тема № 3. Проблеми цивільної юрисдикції.	10	2	2	6	8	-	-	8	
Тема № 4. Проблема надання правничої допомоги в цивільному процесі	10	2	2	6	10	2		8	
Тема № 5. Актуальні питання інституту доказування в науці	10	2	2	6	11	2	1	8	

цивільного процесуального права.								
Тема № 6. Актуальні проблеми позовного провадження.	11	2	2	7	11	2	1	8
Тема № 7. Складання процесуальних документів позовного провадження	11	2	2	7	12	2	2	8
Тема № 8. Особливості перегляду рішень суду в цивільному судочинстві: питання теорії і практики	9	2	-	7	9	-	-	9
Тема № 9. Проблеми міжнародного цивільного судочинства	9	2	-	7	9	-	-	9
Разом за модуль	90	18	14	58	90	12	4	74
Всього годин за курс	90	18	14	58	90	12	4	74

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	заочна форма
1	Сучасні тенденції розвитку цивільного процесуального права.	2	-
2	Проблемні питання реалізації принципів цивільного судочинства.	2	-
3	Проблеми цивільної юрисдикції.	2	-
4	Проблема надання правничої допомоги в цивільному процесі	2	-
5	Актуальні питання інституту доказування в науці цивільного процесуального права.	2	1
6	Актуальні проблеми позовного провадження.	2	1
7	Складання процесуальних документів позовного провадження	2	2
8	Особливості перегляду рішень суду в цивільному судочинстві: питання теорії і практики	-	-
9	Проблеми міжнародного цивільного судочинства	-	-
	Разом:	14	4

6. Самостійна робота

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи студента навчального характеру. Вона спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час самостійної роботи студент повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, літературу, нормативні акти, судову практику до тем, що виносяться на практичні заняття. Формами самостійної роботи є: (1) виконання домашніх завдань; (2) доопрацювання матеріалів лекції; (3) робота в інформаційних мережах; (4) опрацювання додаткової літератури; (5) складання конспектів тем, що виносяться для самостійного вивчення; (6) підготовка контрольних навчальних заходів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	заочна форма
1.	Сучасні тенденції розвитку цивільного процесуального права.	6	8
2.	Проблемні питання реалізації принципів цивільного судочинства.	6	8
3.	Проблеми цивільної юрисдикції.	6	8
4.	Проблема надання правничої допомоги в цивільному процесі	6	8
5.	Актуальні питання інституту доказування в науці цивільного процесуального права.	6	8
6.	Актуальні проблеми позовного провадження.	7	8
7.	Складання процесуальних документів позовного провадження	7	8
8.	Особливості перегляду рішень суду в цивільному судочинстві: питання теорії і практики	7	9
9	Проблеми міжнародного цивільного судочинства	7	9
	Разом :	58	74

7. Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів та доповідей, наукової роботи.

Теми рефератів

1. Адвокатська монополія в цивільному процесі
2. Історичний розвиток цивільного процесу
3. Зловживання цивільними процесуальними правами
4. Проблеми правової визначеності елементів позову
5. Правова природа мирової угоди
6. Проблеми визначення предмету доказування у цивільному процесі

Теми наукових робіт

1. Особливості змісту принципу змагальності в сучасному цивільному судочинстві: питання теорії і практики.
2. Проблемні питання доступності судового захисту в сучасному цивільному судочинстві.
3. Проблеми реалізації принципу гласності в сучасному цивільному процесі.
4. Проблемні питання реалізації принципу диспозитивності в сучасному цивільному процесі.
5. Актуальні проблеми участі прокурора в сучасному цивільному процесі України.
6. Спеціаліст як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин, його права і обов'язки.
7. Представництво в цивільному процесі: актуальні проблеми теорії і практики.
8. Предмет доказування як фактичний склад правовідносин.
9. Особливості звуко- і відеозапису як засобів доказування в цивільному процесі: актуальні проблеми.
10. Електронний документ як доказ в цивільному судочинстві.

8. Методи навчання

Аудиторні заняття проводяться у формі лекційних та практичних занять, на яких здобувачі повинні засвоїти теоретичні знання, отримані під час прослуховування лекційного курсу, використати можливості навчального процесу для вироблення навичок самостійного пошуку, використання та аналізу нормативних актів, що регулюють цивільні процесуальні правовідносини.

Лекція-діалог, Лекція у формі діалогу Лекція-презентація Лекція-бесіда.

Семинарські заняття із застосуванням методу «Круглий стіл», методу аналізу конкретних ситуацій, методу «кейс-стаді», метод «інциденту». Метод ситуаційного аналізу, робота в малих групах, обговорення доповідей-презентацій, дискусія, обговорення навчальних питань.

Анотування нормативних документів. Ділова гра. Робота в малих групах, моделювання ситуативних задач. Метод ситуаційного аналізу, обговорення доповідей-презентацій, розгляд проблемних ситуацій.

9. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та умінь:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях, поточне тестування);
- проміжний - модульний контроль (після вивчення кожного модуля);
- підсумковий контроль (іспит).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

іспит

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумкови й тест (Іспит)	Су ма
Змістовий модуль №1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
6	6	6	7	7	7	7	7	7		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Форми контролю навчальних здобутків студентів за темами 1-9 становлять усні відповіді та відповіді на тестові завдання.

Критерії оцінювання студентів складають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях, активність при обговоренні питань 1-5 бали; рівень знань, продемонстрованих при розв'язанні задач на семінарських заняттях – 1- 7 балів; експрес-контроль у формі тестів – 1-7 балів; участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків, підготовці публікацій – 1-5 балів.

Мінімальна кількість балів, які студенти повинен набрати для зарахування модуля становить 60 балів. Студент допускається до підсумкового семестрового контролю за умови отримання необхідної мінімальної кількості балів за модулі.

Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота	Контрольна робота	Іспит	Сума
Змістовий модуль № 1			
40	20	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

«Відмінно» - А (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - ВС (75-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-73 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

11. Методичне забезпечення

- навчальна програма;
- робоча навчальна програма;
- матеріали до семінарських, індивідуальних та самостійної роботи студентів;
- комплект завдань для модульних контрольних робіт;
- конспект лекцій;
- перелік питань до підготовки до іспиту;
- методичні вказівки та тематика контрольних робіт (для заочної форми навчання).

12. Рекомендована література

Основна

1. Кройтор В. А., Садикова Я. М. Цивільний процес. Суми: ВВП Мрія, 2020. 384 с.
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар/за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. К.: Алерта, 2018.

3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу. За ред. Ю. М. Жорнокуя, Л.В. Красицької. Харків: Право, 2017. 808 с.
4. Остафійчук, Л. А. Етичні аспекти укладення договору про надання правової допомоги адвокатом. *Форум Права*, 2020. № 61(2). С. 41–55.
5. ЦІРАТ Г. Міжнародний цивільний процес: шляхи реформування у сучасних умовах. *Юридичний журнал «Право України»*. 2020. № 6. С. 166-188
6. Губанова, О. В. Найкраще забезпечення інтересів дитини як принцип визначення місця її проживання. *Форум Права*, 2020. № 62(3). С. 18–28.
7. Демчина, Т. Ю. Співвідношення принципу незалежності адвокатури з іншими правовими категоріями. *Форум Права*, 2020. № 63(4). С. 15–23.
8. ЯНОВСЬКА О. Підтвердження повноважень адвоката: презумпція добросовісності *Юридичний журнал «Право України»*. 2019. № 12. С. 204-220
9. Гаркуша, А. Г. Деякі аспекти надання безоплатної правової допомоги в Україні. *Форум Права*, 2019. № 5(2). С. 15–22.
10. Губанова, О. В. Щодо правового регулювання стягнення аліментів на утримання дитини за судовим наказом. *Форум Права*, 2019. № 3. С. 13–20.
11. Полюк Ю. І. Деякі зміни цивільного процесуального законодавства щодо реалізації права на звернення до суду за захистом: порівняльно-правовий аспект. *Форум Права*, 2018. № 2. С. 98–108.
12. Теоретичні проблеми цивільного процесуального права : Підручник / М.М.Ясинок, М.П.Курило, О.В. Кіріяк, О.О.Кармаза, С.І.Запара та ін.; За заг. ред. д.ю.н. професора М.М. Ясинка. К.: Алерта, 2016. 734 с.
13. Масюк В. В., Акулова М. Ю.. Цивільний процес у схемах і таблицях: навч. посіб.; 2-ге вид., допов. Х.: Право, 2015. 192 с.
14. Садикова Я. М. Цивільний процес: навч. посібник. Суми: ВВП «Мрія», 2015. 120с.
15. Афанасьєва Л.В. Заочний розгляд справи за новим ЦПК України. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженні молодих учених. Сімферополь. 2005. Вип. 7. С. 32.
16. Бігун В.А. Порядок провадження в цивільних справах за участю іноземного елемента. *Вісник НУВС*. 1999. №6. С.296-300.
17. Бігун В.А. Цивільна процесуальна правоздатність та цивільна процесуальна дієздатність іноземних осіб. *Право України*. 1999. №10. С.86-90.
18. Білоусов Ю. Цивільне виконавче право – як самостійна галузь права. *Закон і бізнес*. 2001. №5. 3-9 лютого. С. 7.
19. Богля С.С. Поняття судових витрат у Цивільному процесі України. *Право і безпека*. 2003. Т.2. №3. С.41-44.
20. Бородин М.М. Деякі аспекти участі прокурора в цивільному процесі на сучасному етапі судової реформи. *Вісник НУВС*. 1999. №6. С.287-291.
21. Бородин М. Участь прокурора в цивільному процесі: окремі аспекти. *Право України*. 1999. №11. С.52-55.
22. Василюк С., Ломоносова О. Застосування аналогій у Цивільному процесі. *Право України*. 2002. №3. С.135-137.

23. Васильєва-Шаламова Ж. Процесуальний порядок призначення судової експертизи в цивільному процесі. Судоустрій і судочинство в Україні. 2007. №4. С.43-50.
24. Власов О. Заочне рішення у ЦПК України. Про деякі аспекти інституту заочного розгляду справи за новим ЦПК. Судовий випуск (юрид. практ.). 2007. №9(17). С.11.
25. Волосенко С.О. Джерела формування та значення принципів цивільного процесу в Україні. Часопис Київського університету права. 2007. №3. С.127-131.
26. Волосенко С.О. Принцип змагальності в новелах ЦПК. Часопис Київського університету права. 2007. №1. С.132-136.
27. Гетманцев О.В. Джерела цивільного процесу України: та види. Держава і право. 2006. Вип. 33. С.249-255.
28. Глинські Н. Функціональне призначення обґрунтування в структурі кримінально-процесуального рішення. Вісник академії правових наук України. 2006. №1(44). С.173.
29. Глушкова Д. Г. Деякі аспекти відмінності спеціаліста від обізнаного свідка. Актуальні проблеми цивільного права та процесу: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті професора О.А. Пушкіна. Харків: НУВС, 2006. С.22-24.
30. Глушкова Д. Г. Порівняльний аналіз статусу спеціаліста та органів місцевого самоврядування, що беруть участь у процесі з метою дачі висновку по справі. Актуальні проблеми сучасної науки у дослідженнях молодих учених. 2005. №7. С.73-77.
31. Глушкова Д. Г. Процесуальний статус спеціаліста за цивільним процесуальним законодавством України. Актуальні проблеми цивільного права та процесу: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті професора О.А. Пушкіна. Харків: НУВС, 2005. С.50-52.
32. Глушкова Д. Г. Співвідношення понять «спеціаліст» та «судовий експерт» за новим процесуальним законодавством України. Вісник НУВС. 2005. №30. С.103-111.
33. Глушкова Д. Г. Участь спеціаліста в стадіях перевірки законності і обґрунтованості судових рішень. Південноукраїнський правничий часопис. №4. 2008. С.134-137

Нормативні акти

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст.141.
2. Цивільний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2004. №40-41, 42. Ст.492 (з наступними змінами і доповненнями).
3. Закон України «Про судоустрій і статус суддів». Офіційний вісник України. 2010. №55/1. Ст.1900 (з наступними змінами і доповненнями).
4. Закон України «Про міжнародне приватне право». Відомості Верховної Ради України. 2005. №32. Ст.422 (з наступними змінами та доповненнями).

5. Закон України «Про виконавче провадження» (в редакції від 04.11.2010р.). Відомості Верховної Ради України. 2011. №19. Ст.142 (з наступними змінами та доповненнями).
6. Закон України «Про звернення громадян». Відомості Верховної Ради України. 1996. №47. Ст.256 (з наступними змінами та доповненнями).
7. Закон України «Про Конституційний Суд України». Відомості Верховної Ради України. 1996. №49. Ст.272 (з наступними змінами та доповненнями).
8. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Голос України від 14.08.2012. №№148-149.
9. Закон України «Про прокуратуру». Відомості Верховної Ради України. 1991. №53. Ст.793 (з наступними змінами та доповненнями)

Постанови Пленуму Верховного Суду України

1. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 21.12.2007, № 11 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя»
2. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 30.03.2007, № 3 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав»
3. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 15.05.2006, № 3 «Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів»
4. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 04.06.2010, № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав»
5. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 29.12.1992, № 14 «Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками»
6. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 06.11.1992, № 9 «Про практику розгляду судами трудових спорів»
7. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 06.11.2009, № 9 «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними»
8. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 24.12.1999, № 13 «Про практику застосування судами законодавства про оплату праці»
9. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 08.06.2007, № 5 «Про деякі питання практики розгляду спорів, пов'язаних з обігом векселів»
10. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 18.12.2009, № 14 «Про судові рішення у цивільній справі»
11. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 30.05.1997, № 7 «Про посилення судового захисту прав та свобод людини і громадянина»
12. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 30.05.1997, № 8 «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах»
13. Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 19.12.2008, № 17 «Про деякі питання, що виникають у судовій практиці щодо позовів до органів суддівського самоврядування»

- 14.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 24.10.2008, № 12 «Про судову практику розгляду цивільних справ в апеляційному порядку»
- 15.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 01.04.1994, № 3 «Про строки розгляду судами України кримінальних і цивільних справ»
- 16.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 22.12.2006, № 9 «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову»
- 17.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 22.12.1995, № 20 «Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності»
- 18.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 07.07.1995, № 12 «Про практику розгляду судами справ про встановлення неправильності запису в актах громадянського стану»
- 19.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 31.03.1995, № 5 «Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення»
- 20.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 28.06.1991, № 5 «Про практику розгляду судами цивільних справ, пов'язаних з діяльністю гаражно-будівельних кооперативів»
- 21.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 26.01.1990, № 2 «Про практику розгляду цивільних справ в порядку нагляду»
- 22.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 21.12.1990, № 11 «Про практику застосування судами України процесуального законодавства при вирішенні питань, пов'язаних з виконанням вироків»
- 23.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 18.09.1987, № 9 «Про практику застосування судами законодавства про житлово-будівельні кооперативи»
- 24.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 12.04.1985, № 2 «Про деякі питання, що виникли в практиці застосування судами Житлового кодексу України»
- 25.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 27.02.1981, № 1 «Про практику перегляду судами у зв'язку з нововиявленими обставинами рішень, ухвал і постанов у цивільних справах, що набрали законної сили»
- 26.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 27.08.1976, № 6 «Про судову практику в справах про виключення майна з опису»
- 27.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 28.03.1972, № 3 «Про судову практику в справах про визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним»
- 28.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 18.06.1999, № 10 «Про застосування законодавства, що передбачає державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві»
- 29.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 04.10.1991, № 7 «Про практику застосування судами законодавства, що регулює право приватної власності громадян на жилий будинок»
- 30.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 24.12.1999, № 12 «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень

- іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України»
- 31.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 03.06.2005, № 7 «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування»
 - 32.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 01.11.1996, № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя»
 - 33.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 26.12.2003, № 14 «Про практику розгляду судами скарг на рішення, дії або бездіяльність органів і посадових осіб державної виконавчої служби та звернень учасників виконавчого провадження»
 - 34.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 27.03.1992, № 6 «Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди»
 - 35.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 13.06.2007, № 8 «Про незалежність судової влади»
 - 36.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 31.03.1995, № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди»
 - 37.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 12.04.1996, № 5 «Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів»
 - 38.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 31.01.1992, № 2 «Про судову практику в справах за скаргами на нотаріальні дії або відмову в їх вчиненні»
 - 39.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 12.06.2009, № 5 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду»
 - 40.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 12.06.2009, № 2 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції»
 - 41.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 30.05.2008, № 7 «Про судову практику у справах про спадкування»
 - 42.Пленум Верховного Суду УРСР, Постанова, від 02.03.1973, № 2 «Про судову практику в справах про обман покупців»
 - 43.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 16.04.2004, № 7 «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ»
 - 44.Пленум Верховного Суду України, Постанова, від 27.02.2009, № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи»

ІНТЕРНЕТ РЕСУРС

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
2. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України

3. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
4. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України
5. <http://court.gov.ua> - сайт судової влади України
6. <https://supreme.court.gov.ua> - сайт Верховного суду
7. <http://www.ccu.gov.ua/> - сайт Конституційного Суду України
8. <http://www.vru.gov.ua/> - сайт Вищої ради правосуддя
9. <http://reyestr.court.gov.ua> - Єдиний державний реєстр судових рішень.